Studijní zaměření: Hra na trombon (pozoun)

Termíny „trombon“ a „pozoun“ označuje týž nástroj. Rozdíl tkví pouze v původu slov: „trombon“ pochází z angličtiny (*trombone*), zatímco „pozoun“ z němčiny (*der Posaune*).

Hra na trombon (pozoun) má široké využití ve všech hudebních žánrech – v klasické hudbě sólové i orchestrální, jazzu, dechovce či popu.

Trombon (pozoun) díky mnohostrannosti svého uplatnění a unikátnímu konstrukčnímu řešení tvorby tónů (snižec) klade značné nároky na schopnosti a dovednosti hráče. Žáci si je postupně osvojují v I. stupni základního studia v předmětech: „Hra na trombon (pozoun)“, „Komorní/Souborová hra“.

Přípravné studium

Výuka se realizuje 1-2 roky na zobcovou flétnu (jako přípravný nástroj) ve studijním zaměření: „Hra na zobcovou flétnu“ (dle učebních osnov pro toto zaměření).

Podle svých fyzických dispozic žáci posléze přestupují do studijního zaměření: „Hra na trombon (pozoun)“.

I. stupeň základního studia

Učební plán

(viz studijní zaměření „Hra na trubku“)

Učební osnovy vyučovacích předmětů

1. ročník

Žák

- zná nástroj (údržba, historie, jednotlivé díly atd.) a správné držení i postoj při hře
- používá základy hrudně bráničního dýchání a dechové techniky obecně (provádí dechová cvičení), rovněž základy tvoření tónu rezonancí rtů v nátrubku
- hraje základní tóny (dle možností s využitím písní)
- notovému zápisu (čte v F klíči) přiřazuje sluchovou představu a umí jej reprodukovat
- kontrolu jednotlivých poloh snižce provádí sluchem i zrakem

2. ročník

Žák

- má upevněny základní dýchací návyky, provádí dechová cvičení
- zná zvuk kvalitního tónu a usiluje o něj
- hraje tónový rozsah min. B–b
- ovládá stupnici B dur s akordem (T5)
- zná základní dynamické značky (p, f) a je schopen je uplatnit v praxi
- užívá základní způsoby hry (legato – retní vazby, tenuto, staccato – rozezná je sluchem i v notách)
- uvědomuje si polohu jazyka při nasazování tónů a její důsledky pro znělost tónu
- elementárně intonuje (při sólovém projevu i v souhře)
- hraje dueta
- zahraje jednoduché písně (s doprovodem klavíru, učitele, CD)

3. ročník

Žák

- hraje tónový rozsah alespoň A–d1
- ovládá stupnice B, C, D dur s akordy (T5)
- užívá dynamické změny (crescendo, decrescendo)
- hraje jednoduché melodie podle sluchu
- umí zhodnotit výkon svůj i jiných hráčů a kvalitu tónu
- používá elementární agogiku
- hraje z listu i zpaměti (a capella, s doprovodem)

4. ročník

Žák

- hraje rozsah alespoň F–f1
- ovládá stupnice (B, C, D, F, G) s akordy (T5, rozklad)
- přednesové skladby hraje zpaměti
- hraje synkopy, tečkované rytmy a různé typy akcentů

5. ročník

Žák

- hraje stupnice durové i základní mollové (a, d, g, c), T5 s horní oktávou a D7 alespoň v rozsahu Es–g1
- zná základní melodické ozdoby
- dokáže posoudit obtížnost zadané skladby
- je schopen naladit svůj nástroj podle klavíru i v orchestru

6. ročník

Žák

- zná specifika tvorby snižcového legáta
- hraje durové i mollové stupnice (durové také v „ruládách“), T5 (s horní oktávou), D7 a zm. 7 alespoň v rozsahu D–a1
- čte noty v tenorovém klíči a je schopen si jednodušší skladby sám přepsat
- dokáže konstruktivně zhodnotit výkon svůj i jiných hráčů

7. ročník

Žák

- zvládá všechny typy legáta (retní, snižcové, kombinované)
- hraje durové i mollové stupnice (durové i v intervalech), T5 (s horní oktávou, také velký rozklad), D7 a zm. 7 alespoň v rozsahu C–b1
- zná základy interpretace hudby různých historických období a teorii nácviku melodických ozdob (nátryl, trylek) i násobného staccata (dvojité)
- využívá pomocné polohy nástroje
- hraje i v tenorovém klíči

II. stupeň základního studia

Učební plán

(viz studijní zaměření „Hra na trubku“)

Přípravné studium

Žák

- zvládá základy dýchání, tvorby tónu, držení těla i nástroje, postoje
- seznamuje se s nástrojem, jeho uplatněním
- rozlišuje artikulaci na různé slabiky a dbá na její přirozenost
- uvědomuje si polohu jazyka při nasazování tónů a její důsledky pro znělost tónu
- hraje synkopy, tečkované rytmy a různé typy akcentů
- dokáže posoudit obtížnost zadané skladby
- dokáže konstruktivně zhodnotit výkon svůj i jiných hráčů

1. ročník

Žák

- je schopen interpretovat skladby různých historických stylových období a žánrů
- dokáže zhodnotit svůj výkon v kolektivní hudební praxi
- zvládá samostatně nácvik orchestrálních partů

2. ročník

Žák

- zná a používá různé typy dusítek
- hraje retní trylky
- umí číst altový klíč

3. ročník

Žák

- zná specifika trombonové hry v jazzu
- umí hrát v altovém klíči
- hraje násobné staccato (dvojitý jazyk)

4. ročník

Žák

- zná teoretické základy jazzové improvizace a umí je vhodně adaptovat s přihlédnutím k technickým možnostem trombonu
- hraje násobné staccato (trojitý jazyk)
- ukončí studium na ZUŠ veřejným vystoupením